

tieve Arbeid¹⁾ verschenen artikel betreffende het vervoerbedrijf, waarin o.a. behandeld worden de opbouw, de verantwoording en de bedrijfseconomische controle der autokosten, alsmede een artikel²⁾ betreffende administratieve problemen van het transportbedrijf, waarin de opbouw van transporttarieven door ons ter sprake werd gebracht.

Met de gegeven behandeling, welke geen aanspraak wil maken op volledigheid, daar details van elk bedrijf „an und für sich” afhankelijk zijn, hebben wij getracht voor enkele bij het vraagstuk naar voren komende problemen een praktische oplossing te geven. Aber „Die Welt ist meine Vorstellung” (Schopenhauer).

C. VAN DER BURG.

Accountant N. I. v. A.

¹⁾ Administratieve Arbeid 1936, pag. 1, 43, 55 e.v.

²⁾ Administratieve Arbeid 1937, pag. 198 e.v.

UIT HET BUITENLAND

Red.: F. HAARBOSCH, CH. HAGEMAN, Drs A. TH. DE LANGE en Drs W. P. DEN TURK

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

De „Spruchstelle”

Enkele maanden terug vermeldden wij in een artikel over het Deutsche Naamlooze Vennootschapsrecht dat in Duitschland een Spruchstelle in het leven is geroepen om bindende uitspraak te doen in kwesties tusschen accountant en directie, bij de verplichte controle der jaarrekening.

Der Wirtschaftstreuhandler van 15-11-'37 bevat een artikel van Dr. Adler uit Berlijn, dat meer gegevens omtrent deze nieuwe rechterlijke instantie verstrekt.

De competentie der Spruchstellen gaat niet verder dan kwesties over uitlegging der voorschriften t.a.v. balans en jaarverslag, voorzover dit laatste aan de goedkeuring van den accountant is onderworpen.

Deze kwesties kunnen betreffen o.m. rubriceringsvragen, waardeeringsproblemen en de vorming van stille reserves.

De beslissingen van de Spruchstelle zijn bindend voor ieder die ermede te maken heeft.

Weliswaar kan de onderneming in overleg met den accountant ervan afwijken, maar de vaststelling van balans en jaarverslag kan dan achteraf worden nietig verklaard.

Wanneer de Spruchstelle in een kwestie tusschen accountant en onderneming den accountant in het ongelijk stelt, is deze practisch wel tot teekenen der jaarrekening verplicht, zooals ze op aanwijzing van de Spruchstelle is opgemaakt. Weigert hij, dan staat aan de onderneming de mogelijkheid open hem een accoordverklaring in rechten af te dwingen. Verder stelt hij zich bloot aan tuchtrechterlijke actie door de daartoe bevoegde beroepsinstanties.

Andere rechterlijke colleges zijn volledig aan de uitspraken der onderhavige instantie gebonden. Ook de fiscus heeft posten, welke door de Spruchstelle zijn goedgekeurd, in dien vorm en tot die bedragen te aanvaarden. Gesteld natuurlijk dat ook de hoogte der bedragen voor de Spruchstelle in het geding is geweest.

Naar Dr. Adler vermoedt zal de instelling der Spruchstellen een sterke preventieve werking hebben. Wanneer het inderdaad

tot een procedure komt, zal het meestal de directie zijn, die een zaak aanhangig maakt. Immers, de accountant zal, wanneer hij zijn handtekening heeft geweigerd, meestentijds geen aanleiding tot eenige actie meer hebben.

Buiten den accountant en de directie van de onderneming over welke jaarrekening het gaat, kan niemand zich tot de Spruchstelle wenden. De Directie kan het bovendien alleen doen wanneer de accountant weigert het „Bestätigungsvermerk” af te geven of het slechts met een voorbehoud wil verstrekken. Opmerkingen, door den accountant in zijn toelichtend rapport gemaakt, kunnen nooit aanleiding tot een procedure geven.

De Spruchstelle heeft bevoegdheden om alles te doen dat tot opheldering der aan haar oordeel onderworpen kwestie kan leiden. Meer speciaal mag zij deskundigen hooren. Geen beslissing kan rechtsgeldig worden genomen, wanneer partijen niet zijn gehoord. De beslissing moet behoorlijk gemotiveerd aan partijen, d.i. aan accountant en directie, worden ter hand gesteld.

Het is uiteraard gewenscht dat de procedures voor de Spruchstelle snel verlopen. Dr. Adler gaat zelfs zoo ver dat hij een interpretatie der wettelijke bepalingen zou wenschen, volgens welke men, hangende kwesties welke geen betrekking hebben op het voor uitdeeling beschikbare winstbedrag, tot een voorloopige vaststelling der jaarrekening zou kunnen geraaken. B.v. wanneer het slechts de benoeming der posten betreft. Na de uitspraak der Spruchstelle zou hij dan een definitieve vaststelling willen laten volgen. Ter bevordering van bekwaamen spoed is ook samenwerking tusschen de partijen gewenscht. Accountant en directie moeten trachten van te voren reeds tot een omschrijving der kwestie te komen, waarover ze het niet eens zijn. Dat spaart aan de Spruchstelle werk en dus tijd. Betoog en tegenbetoog moeten gelijktijdig worden ingediend. Wanneer men mondelinge toelichting wenscht te geven, stelle men reeds bij de indiening van het eerste verzoekschrift de Spruchstelle daarvan in kennis. Wenscht men memoranda in te dienen, opgesteld door deskundigen, dan doe men dat zoo spoedig mogelijk, zonder een officieele uitnodiging daartoe tijdens de behandeling der zaak af te wachten.

Toen wij in onze jonge dagen met een aardig meisje, nader genaamd zoete lieve Gerritje, naar den Bosh toe wilden gaan, werden wij reeds voor de vraag gesteld wie de kosten van zulk een expeditie zou moeten betalen.

Deze vraag is ook gesteld t.a.v. de procedures der Spruchstellen. Principeel moet de gecontroleerde onderneming hier de rol vervullen van „de jongens die ons halen”. Slechts wanneer blijkt dat het den accountant ontbroken heeft aan den noodigen ernst bij het uitlokken der procedure, kunnen de kosten te zijnen laste worden gebracht.

Het is ons niet mogelijk aan te nemen dat er ooit ergens in de wereld accountants zouden worden aangetroffen, die niet van den noodigen levensernst zijn voorzien. De accountant betaalt dus nooit.

Sterker nog, wanneer hij zelfs als verliezende partij, niet op een gebrek aan ernst is betrapt, kan hij voor den tijd en den arbeid, door hem aan de procedure besteed, een declaratie indienen bij de betrokken onderneming.

„Für den durch das Verfahren vor der Spruchstelle verursachten Zeitaufwand (schriftsätzliche Äusserung, mündliche Verhandlung usw.) kann der Wirtschaftsprüfer nach § 3 der Gebührenordnung für Pflichtprüfungen liquidieren, da eine Inanspruchnahme seiner Arbeitskraft im Rahmen der Pflichtprüfung vorliegt”.

O ideale zeden! Maak kwesties met uw cliënt, laat U door uw cliënt dagvaarden, en declareer hem den arbeid, aan uw verdediging verbonden. Laat geen accountant ter wereld ooit

meer iets kwaads zeggen van de Regeerders ten Oosten onzer grenzen. Zij weten wat ons toekomt. Dat kan van alle Regeerders niet worden gezegd. Bij lange na niet.

Rotterdam, November 1937.

d. T.

Accountant en Auditor

In het Maartnummer 1937 van dit blad is onder deze rubriek een artikel opgenomen, waarin vermeld is, dat een Iersch rechter weigerde een wettelijk onderscheid te maken tusschen de functies van accountant en auditor. De Redactie van *The Accountant* komt in het nummer van 10 Juli 1937 hier tegen op.

De rechter formuleerde zijn meening als volgt: Accountants may draw a professional and conventional distinction between auditing and accountancy to the effect, that in accountancy you make take things for granted and without vouching which you cannot do in an audit, and that accountancy may be a cheap and speedy job, while auditing, whether full or partial, is not. This distinction has no basis of legal principle to support it. Whatever description accountants may care to give to their work is a matter of indifference to the law.

De Redactie merkt op, dat in zaken- en beroepskringen een hemelsbreed verschil tusschen beide functies wordt gemaakt. De accountant aanvaardt de gegevens die hem worden verstrekt en hij gebruikt deze tot het gewenschte doel; de auditor echter aanvaardt deze gegevens niet zonder meer, zijn critische geest moet beslissen of hij gevolgtrekkingen kan maken uit deze gegevens. Indien dit onderscheid niet getrokken zou kunnen worden, kan geen accountant van beroep veilig beperkte opdrachten aanvaarden, welke niet zijn vergezeld van een lijst van voorbehouden. De Redactie gelooft, dat deze positie in geen enkel beroep bestaat en dat dit ook in accountancy niet kan bestaan. Indien iemand met een geblesseerde vinger naar een dokter gaat, kan men den geneesheer niet aansprakelijk stellen, indien de patiënt de volgende week aan kanker sterft. In analogie hiermede gelooft zij, dat een accountant in staat gesteld moet worden, de hem verstrekte gegevens in een dusdanige vorm te gieten, dat zij voor de Inspectie der Belastingen duidelijk worden, zonder te worden gemengd in een eisch tot schadeloosstelling, wanneer later blijkt, dat de gegevens zelf niet deugen. De veiligheid van het beroep vraagt erkenning van het werkelijke verschil, dat bestaat tusschen de functie van een accountant en een auditor.

Uit het bovenstaande blijkt wel duidelijk, welke beteekenis in Engeland wordt gehecht aan het verschil in functie van den accountant en den auditor. De functie van den auditor behoort tot één der functies, zij het de voornaamste, van den accountant. Alleen in deze functie draagt de accountant een verantwoordelijkheid, welke verder reikt dan de verantwoordelijkheid jegens den opdrachtgever. Hij treedt echter ook in andere functies in het openbaar op, zooals in het onderhavige geval als samensteller van de belastingaangifte; hij draagt daar echter een verantwoordelijkheid, welke is beperkt tot de juiste uitvoering van de hem opgedragen taak.

Door deze opvatting is het voor den Engelschen accountant mogelijk opdrachten uit te voeren, welke hier met het oog op het maatschappelijk vertrouwen, dat in den accountant wordt gesteld, zouden moeten worden afgewezen, althans niet zouden kunnen worden aangenomen zonder de lijst van voorbehouden, waarover de Redactie van *The Accountant* spreekt.

Ch. H.

BOEKBESPREKING

Het democratisch kapitalisme, door S. Benima, uitg. H. D. Tjeenk Willink en Zoon N.V., Haarlem, 265 blz.

Een zonderling boek, waarvan het moeilijk valt iets goeds te zeggen, ook waar men overtuigd mag zijn van den ernst van den schrijver. Het zijn niet allen koks, die lange messen dragen!

Een groot bezwaar is het ontbreken van een logische, rustige gedachtenontwikkeling. In plaats van argumenten veelal groote woorden, liefst vreemde, die geleerdheid suggereeren. De belangrijkste problemen worden, voor zoover de schrijver ze ziet, niet behandeld doch doorgelicht op de wijze van Alexander te Gordium! Daarbij toont de schrijver een ontstellend gebrek aan theoretisch-economische scholing, waardoor hij zichzelf telkens tegenspreekt. De lectuur is geen genot, en verheldering van inzicht zal de lezer daarbij niet mogen verwachten. De heer Benima is verslaafd aan alinea's, zeer vaak door uiterst korte zinnen, soms in telegramstijl, gevuld. Een gedachte, b.v. overgang tot iets anders, ligt aan die typographische onderbrekingen, niet ten grondslag. Alleen wordt aldus ruimte verkwest. En de stijl zelf? Le style c'est l'homme, heeft Buffon gezegd. Nu, wanneer dit waar is.....

Ik heb den beslist indruk, dat de heer Benima critiekloos aan het schrijven is geslagen, zonder zijn gedachten te ordenen en zonder het minste besef van de groote verantwoordelijkheid, die op iederen publicist rust. Waar, wat nogal vaak het geval is, van de meeste economen afwijkende opinies zonder fundeering worden neergeschreven, wordt den lezer geen gelegenheid gegeven tot toetsing van des schrijver's standpunt doordien aan het werk van die economen stilzwijgend wordt voorbijgegaan, dan wel dat werk met een paar woorden wordt weggedrukt.

De schrijver heeft veel meer omgehaald dan hij zelf vermocht te verteren. Een Inleiding „behandelt” Corporativisme, Vrijheid, Traditie, Liberalisme, Nationalisme, Marxisme, Fascisme, Evolutie. Dan volgen een achttal ongenummerde hoofdstukken, nl. Economische begrippen, De leer der Harmonie of Evenwichts-theorie, Economische Ziekten, Het mechanisch Geldwezen, Het Goudstelsel, Monetaire politiek, Economische politiek, Ordening, het meeste weer onderverdeeld onder aparte hoofdstukjes. Wat de afdeling „Economische begrippen” betreft zal men zich b.v. kunnen verbazen, dat het onderdeel Consumptie begint met de sociale quaestie, om te vervolgen met rente, winst, loon, de verdeling en eindelijk het verbruik. Het allegaartje, waarmede de heer Benima „de leer der harmonie of evenwichtstheorie” stoffeert, ziet er nog troostelooser uit, men oordeele: organisme, dynamiek, correlatie, uitwendige dynamiek, interne dynamiek, relativiteit, evenwicht, egoïsme, harmonie, eellen, handel, lympheklieren, circulatie der goederen, handelserediet, ziekteverschijnselen. — Neen, een systematicus is deze schrijver toch wel niet.

Wanneer nu maar datgene, wat als een vlucht wilde ganzen pêle-mêle in dit boek is neergestreken, stuk voor stuk verteerbare kost zou blijken te zijn, dan zou wel het bezwaar van de algeheele wanorde der indeeling zijn gebleven, doch had men het boek, op de wijze van een hors d'oeuvre-schaal met veel losse vakjes, toch nog eenigermate hebben kunnen waardeeren. Doch de inhoud zelf laat zoo veel te wenschen over, dat, wie van wetenschappelijke geestes-discipline niets weet en in de economie niet thuis is, bij het einde der lectuur met den Schüler uit Faust I zal moeten zeggen: „Mir wird von alledem so dumm, Als ging mir ein Mühlrad im Kopf herum”.